

Jednoodborové štúdium slovenského jazyka

1. Indoeurópske jazyky (rozdelenie, história, vývinové zmeny v samohláskovej a spoluhláskovej sústave).
2. Praslovančina (vývinové zmeny v samohláskovej a spoluhláskovej sústave). Charakteristika jednotlivých slovanských jazykov.
3. Starosloviencina, pôvod a redakcie staroslovienciny, hlaholika a cyrilika, samohlásková a spoluhlásková sústava staroslovienciny. Jazyka, charakteristika z morfológického, syntaktického a lexikálneho hľadiska.
4. Prekladová a pôvodná tvorba Konštantína a Metoda. Činnosť Konštantína a Metoda a ich význam v našich kultúrnych dejinách.
5. Historické hypotézy a teórie o pôvode slovenčiny. Hláskoslovné zmeny v 10. storočí. Vývin vokálov a konsonantov v 11. – 16. storočí. Morfológický vývin slovenčiny a vývin lexiky slovenčiny od rozpadu praslovančiny. Základné historické zmeny v gramatickej stavbe slovenčiny. Vznik nových kategórií. Vývin vzorov podstatných mien, prídavných mien a slovesných vzorov. Domáca prevzatá lexika.
6. Jazykové črty troch slovenských nárečových makroareálov z hľadiska praslovanského vývinu. Základné areály a staré územno-právne rozčlenenie Slovenska. Najdôležitejšie znaky nárečových areálov západného, stredného a východného Slovenska. Slovenské nárečia v zahraničí. Metódy nárečového výskumu. Heuristické metódy, prepis nárečových textov. Areálová lingvistiká, metódy kartografického spracovania nárečí. Atlas slovenského jazyka a súčasné kartografické diela.
7. Model procesu komunikácie. Charakteristika jeho jednotlivých zložiek. Genéza správy. Vektory komunikácie. Vzťah jazyka a komunikácie. Funkcie jazyka v procese komunikácie. Jazyk ako činnosť. Vzťah komunikačnej činnosti k iným druhom činností. Teória rečových aktov (teória rečového správania). Komunikačná situácia a komunikačná udalosť. Základné princípy ústnej komunikácie. Ústne komunikačné udalosti. Komunikačné normy – komunikačná kompetencia. Vlastnosti písomnej komunikácie. Otázka noriem v písomnej komunikácii. Pravopisné princípy. Prostriedky neverbálnej komunikácie a ich klasifikácia. Paralingvistiká. Extralingvistiká. Masová komunikácia ako súčasť komunikačného systému.
8. Dynamika prirodzeného jazyka. Základné pojmy dynamiky jazyka. Metodologické prístupy k analýze textu. Typológia vývinových zmien. Dynamika komunikačných sfér. Dynamika mediálnej komunikačnej sféry. Médiá a text. Ekolingvistiká a jej

zameranie na dynamické javy v jazyku a spoločnosti. Norma a otázka spisovnosti. Norma a otázka kodifikácie. Faktory dynamiky jazyka. Kultivovanie spisovného jazyka. Vplyv subjektov kultivovania jazyka na jazykovú prax. Lexikálna variantnosť ako prejav synchronnej dynamiky. Varianty a totožnosť významu. Rozhraničenie variantov a synonym. Dynamika štýlu. Aktuálna komunikačná dynamika textu. Historická (vývinová) dynamika textu. Sémantické a štylistické procesy a tendencie v texte (intelektualizácia, internacionalizácia, terminologizácia atď.) Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny. Generačný a rodový aspekt. Súčasná tendencie v preberaní slov. Hovorovosť. Univerbizácia. Slangovosť. Neologizácia. Medzijazykové kontakty. Vzťah slovenčiny ku kontaktovým jazykom. Vzťah slovenčiny k nekontaktovým jazykom.

9. Rétorika (vývin rétoriky, antická rétorika, nová rétorika). Činitele pôsobiace na vznik a priebeh rečníckeho prejavu. Druhy rečníckych prejavov. Sugestívnosť, emfatickosť, frazeologizmy v rečníckom prejave. Vplyv introspekcie na odstraňovanie zlozvykov pri rečníckom prejave. Kultivovanosť a korektnosť rečníckeho prejavu.
10. Štylisticko-gramatická analýza konkrétneho textu.